

Informatienota voor de raad

Datum 12 september 2019

Onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen CU en inwonersvragen inzake dak- en thuislozen
Versienummer	V1.0

Portefeuillehouder K. Sloots

Informant J. Hartman/ J. van der Bij
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling / OW
Telefoon 038 498 2534
Email J.Hartman@zwolle.nl/ J.van.der.Bij@zwolle.nl
Bijlagen 1. Brief Zwollenaren inzake dak- en thuislozen in Zwolle d.d. 2 september 2019

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De beantwoording van de artikel 45 vragen van de ChristenUnie, inclusief vragen gesteld door een aantal Zwollenaren, m.b.t. dak- en thuislozen in Zwolle.

Datum 12 september 2019

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding:

N.a.v. landelijke berichtgeving over een verdubbeling van het aantal dak- en thuislozen in 10 jaar tijd in de Stentor heeft de ChristenUnie vragen gesteld over het aantal en de situatie van dak- en thuislozen in Zwolle, en specifiek over jongeren.

Daarnaast zijn er over dit onderwerp vragen gesteld door een aantal bezorgde Zwollenaren. Door de indiener van de artikel 45 vragen is verzocht de vragen van deze Zwollenaren toe te voegen aan de reeds eerder gestelde artikel 45 vragen.

In de bijlage is brief van de groep Zwollenaren toegevoegd. Voor de leesbaarheid zijn de vragen logisch geordend en daar waar mogelijk samengevoegd, wat leidt tot een iets andere nummering.

Kernboodschap

Wij beantwoorden de vragen als volgt:

Vraag 1:

Zijn de bevindingen van het CBS ook op Zwolle van toepassing zijn?

Antwoord:

Dit is niet het geval. We herkennen de landelijke verdubbeling van het aantal dak- en thuislozen en de verdrievoudiging van het aantal jonge dak- en thuislozen niet in de regio Zwolle.

Vraag 2:

Hoeveel dak- en thuislozen kent Zwolle? Wat is het actuele cijfermatige beeld met betrekking tot de dak- en thuisloosheid in Zwolle?

Antwoord:

De maatschappelijke opvang is een regionale voorziening voor de gemeenten Kampen, Dalfsen, Steenwijkerland, Ommen, Hardenberg, Staphorst, Zwartewaterland en centrumgemeente Zwolle. De centrale toegang van de GGD IJsselland registreert verschillende gegevens rondom de dak- en thuislozen voor de gehele regio en fungeert als onafhankelijk toegangsorgaan voor de maatschappelijke opvang. De maatschappelijke opvangvoorzieningen betreffen zowel de Herberg, de crisisopvang van het Leger des Heils en het Logeerhuis van Limor als huur op naam constructies van alle MO-instellingen, Fast Forward en Take Off van het Leger des Heils, Step into the future van Creating Balance en Housing First. De hieronder genoemde aantallen hebben dan ook betrekking op de gehele regio en totaal aan opvangvoorzieningen.

We geven zowel het aantal nieuwe meldingen in het geheel jaar weer als de lopende trajecten per 31 december van het jaar. Niet elke melding leidt tot opvang en begeleiding. Dit heeft te maken met dat er niet altijd sprake is van regiobinding, maar ook omdat mensen weer zijn vertrokken of onvindbaar (willen) zijn. Het aantal lopende trajecten zijn zowel nieuw gestarte trajecten in 2018 als trajecten die al een langere looptijd hebben.

In geheel 2018 werden in totaal 456 meldingen maatschappelijke opvang gedaan, waarvan 138 Zwolse meldingen. Sommige personen worden meerdere keren gemeld. Het betrof dan ook 410 unieke personen. Meer dan de helft betrof het een melding van een persoon afkomstig van buiten de regio of waarvan de herkomst nog onbekend is.

Op 31 december 2018 waren er totaal regionaal 236 lopende trajecten maatschappelijke opvang.

Vraag 3:

Hoeveel jongeren zitten daar tussen, inclusief bankhoppers?

Datum 12 september 2019

Antwoord:

Ook onderdeel van de GGD is het team zwerfjongeren. Het team zwerfjongeren richt zich op jongeren van 15 tot 25 jaar zonder vaste woon- of verblijfplaats in de regio IJsselland. Het team legt contact met dak- en thuisloze jongeren en meldt zwerfjongeren vanaf 18 jaar bij de centrale toegang. Het contact met de jongeren heeft als doel: steun geven, praktische hulp, zoals het vinden van onderdak, financiën op orde, plannen maken voor de toekomst en jongeren overdragen naar passende zorg.

Team zwerfjongeren heeft een eigen registratie. In de registratie van de centrale toegang en team zwerfjongeren zit een overlap. Cijfers kunnen dan ook niet bij elkaar worden opgeteld.

In geheel 2018 werden in totaal 130 meldingen bij team zwerfjongeren gedaan, waarvan 72 Zwolse meldingen. Sommige personen worden meerdere keren gemeld. Het betrof dan ook 123 unieke personen.

Op 31 december 2018 waren er totaal 68 jongeren die gebruik maakte van een regionaal maatschappelijke opvang traject.

Het laatste opgevraagde totaal aantal bankhoppers die bekend zijn bij de zorgaanbieders zijn circa 60 (uitvraag mei 2019). Hoeveel jongeren er onder deze groep zijn is niet precies bekend. Op basis van signalen en schattingen gaat het waarschijnlijk om circa 15 jongeren.

Vraag 4:

Wat is het actuele cijfermatige beeld met betrekking tot de dak- en thuisloosheid in Zwolle van de mensen die illegaal in Nederland verblijven en dakloos zijn, daklozen van 65 jaar en ouder en kinderen?

Antwoord:

In de periode januari 2018 tot heden zijn er 8 illegalen in beeld gekomen bij de C.T.
In geheel 2018 zijn er 8 65-plussers nieuw gemeld. Op dit moment zijn er 6 65-plussers die gebruik maken van een maatschappelijk opvang traject.
Op dit moment verblijven er 31 minderjarige kinderen in de crisisopvang.

Vraag 5:

Is er een stijging te constateren in de afgelopen 10 jaar? Welke trend is er vanaf 2009 zichtbaar in aantallen, groepen en problematieken?

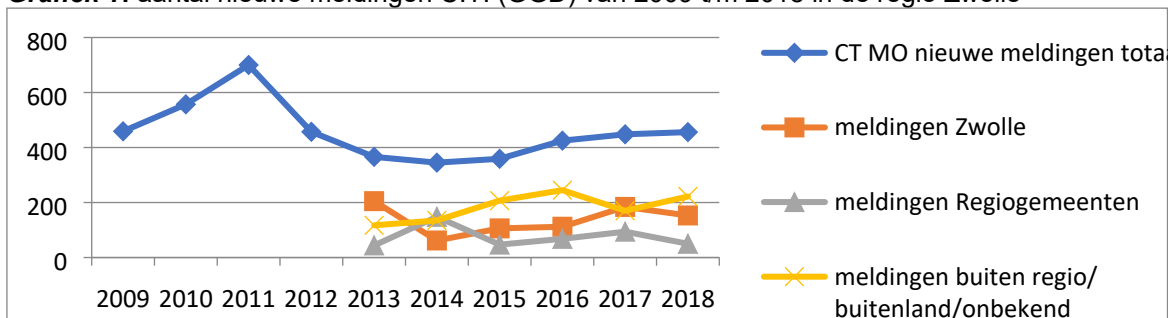
Trend aantal nieuwe meldingen CT

Ten opzichte van 2009 is het aantal nieuwe meldingen bij de C.T. in 2018 nagenoeg gelijk. In de tussenliggende periode was er wel sprake van dalingen en stijgingen. Zoals gezegd, herkennen we landelijke verdubbeling van het totaal aantal dak- en thuislozen niet in de regio IJsselvecht ten opzichte van 10 jaar geleden.

Onderstaande grafiek geeft de trend van het aantal nieuwe meldingen weer vanaf 2009. Zoals gezegd, kan een persoon meerdere keren gemeld worden, dus het aantal unieke personen ligt lager dan het aantal meldingen en leidt niet elke melding tot opvang en begeleiding. Vanaf 2013 wordt of de melding betrekking heeft op een persoon uit Zwolle, de overige regiogemeenten of van buiten de regio.

Datum 12 september 2019

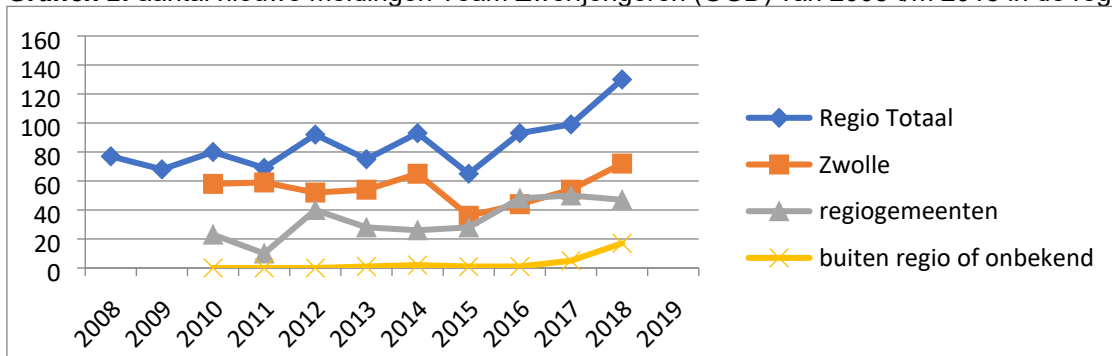
Grafiek 1: aantal nieuwe meldingen C.T. (GGD) van 2009 t/m 2018 in de regio Zwolle

Trend aantal nieuwe meldingen Zwerfjongeren

Onderstaande grafiek geeft de trend van het aantal nieuwe aanmeldingen bij het team Zwerfjongeren weer vanaf 2008. Zoals gezegd, zit er overlap in de registratie van de C.T. en leidt niet elke melding tot opvang en begeleiding.

Grafiek 2: aantal nieuwe meldingen Team Zwerfjongeren (GGD) van 2008 t/m 2018 in de regio Zwolle

Ten opzichte van 2009 is het aantal nieuwe aanmeldingen in 2017 bij Team Zwerfjongeren licht gestegen: van 77 in 2008 naar 99 in 2017. Ten opzichte van 2017 is er in 2018 sprake van een grotere stijging: van 99 naar 130. Een *derde* van deze toename kan verklaard worden door een groter meldingen van buiten de regio: van 5 naar 17. Het Zwolse aandeel is ook iets gestegen: van 54 in 2017 naar 72 in 2018. Het aandeel vanuit de regiogemeenten is stabiel gebleven: rond de 50.

Trend irt groepen:

Er zijn de volgende inhoudelijke verschuivingen zichtbaar:

- Meer aanmeldingen van gezinnen;
- Meer aanmeldingen vanuit buiten de regio (en het buitenland). Het gebruik van de Zwolse maatschappelijke opvang door mensen van buiten de regio is al jarenlang fors, maar in 2018 was dus zowel het aantal meldingen als het aantal unieke personen van buiten de regio groter dan de aantallen van binnen de regio. Dit was voor het laatst zo in 2016.
- Een lichte toename van het aantal meldingen van jongeren. Zoals gezegd kan een derde van toename verklaard worden door een groter aantal meldingen van buiten de regio. Wij zijn aan het analyseren waarom er meer jongeren van buiten de regio zich melden in onze regio.

Trend irt problematieken:

Vanuit de praktijk wordt een toename van de complexiteit van de problematiek gesignaleerd. In onze regio is huisvesting de belangrijkste oorzaak van dak- en thuisloosheid. Gevolgd door financiën (geen inkomen en schulden), psychische problemen en geen constructief sociaal netwerk dan wel familieproblemen.

Datum 12 september 2019

Vraag 6:

Welke oorzaken kunnen worden gevonden voor die trend en een (eventuele) stijging? Welke invloed hebben de wijzigingen in de sociale zekerheid (zowel landelijk als lokaal) daarop?

Antwoord:

Het verloop van de meldingen is heel grillig. Er is dan ook niet sprake van 1 trend en nagenoeg geen stijging ten opzichte van 2009. Ook is het lastig om een causaal verband tussen wijzigingen in de sociale zekerheid te leggen.

Zoals gezegd zien we wel inhoudelijke verschuivingen (antwoord 5). In het verlengde van antwoord 5 is de belangrijkste oorzaak in onze regio onvoldoende passende en betaalbare huisvesting voor o.a. voor mensen met een laag inkomen en voor niet-studerende en onregelmatig of geheel niet werkende jongeren. Dit heeft ook effect op de uitstroom met stagnatie tot gevolg. Daarnaast speelt ook de toenemende ambulantisering zowel binnen jeugd, de volwassen GGZ als BW een grote rol.

Vraag 7:

Wordt verlengde jeugdzorg ook ingezet om te voorkomen dat een jongere op straat beland?

Antwoord:

Ja. Daarnaast wordt ingezet op een sluitende aanpak 18-/18+. Voordat jongeren 18 jaar worden wordt zo goed mogelijk gekeken naar wat er daarna nodig is en wie daarin een rol heeft, waarbij jongeren altijd wel een keuze hebben of ze dit aannemen of niet.

Vraag 8:

Wordt de methodiek 'housing first' in Zwolle ook toegepast? Hoe vaak is dat succesvol?

Antwoord:

Ja, housing first wordt door verschillende zorgaanbieders in de regio ingezet. Het Housing First team (samenwerking tussen RIBW, Leger des Heils en LIMOR) begeleidt momenteel 13 personen. Het "slagingspercentage" is niet bekend. Er zijn tot heden geen negatieve signalen.

Vraag 9:

Hoe zouden we netwerkopvang meer kunnen vergemakkelijken? Ook hebben gemeenten de mogelijkheid om de kostendelersnorm selectief toe te passen. Ziet het college dat ook als een van de oplossingen? En hoe vaak is dat in Zwolle gebeurd?

Antwoord:

Netwerkopvang heeft ten alle tijden de voorkeur boven opvang in voorzieningen. Het selectief toepassen van de kostendelersnorm kan in sommige gevallen een oplossing bieden. In Zwolle zijn we bezig met het doorlichten van de interne processen in relatie tot toepassen van maatwerk bij de afgifte van een briefadres en de kostendelersnorm. Maatwerk is mogelijk, maar er is wel een precair evenwicht tussen oneigenlijk gebruik en het toepassen van maatwerk zodat inwoners hun leven weer op de rit kunnen krijgen.

Vraag 10:

Het delen van sociale huurwoningen om snel meer mensen te huisvesten is een mogelijkheid die landelijk gebruikt is voor het huisvesten van statushouders in 2016. Zouden dakloze jonge alleenstaande jongeren in aanmerking kunnen komen voor woningdelen? En worden andere acties ingezet dat het gebruikelijker wordt om woonruimte te delen?

Antwoord:

Wonen (en zorg) specifiek voor de doelgroep jongeren heeft de aandacht van het college. Het onderwerp huisvesting zal nader worden uitgewerkt. Het delen van een woning zal worden meegenomen als mogelijke optie in het aanbod voor de jongeren, maar ook in het algemeen.

Datum 12 september 2019

Vraag 11:

Welke conclusies kunnen worden getrokken over het beleid van de betrokken instanties?

We hebben ons beleid goed op orde. De landelijke verdubbeling en verdrievoudiging herkennen we niet in Zwolle en de regio.

Het aandeel Zwolse meldingen neemt verhoudingsgewijs af: van meer dan de helft in 2013 naar circa 1/3 in 2018 van de meldingen bij de CT. En van ruim 2/3 in 2010 naar iets meer dan 1/2 in 2018 van de meldingen bij team zwerfjongeren.

Vraag 12:

Welke maatregelen neemt de gemeente Zwolle om, zo nodig, meer zicht te krijgen op cijfers en trends en om te garanderen dat in Zwolle niemand op straat blijft staan?

Antwoord:

Er is goed zicht op cijfers en trends. Desalniettemin kijken we continue naar verbetermogelijkheden hierin.

Vraag 13:

Welke specifieke regels gelden voor de opvang van dak- en thuislozen met een niet- Nederlandse nationaliteit, zoals EU-inwoners, asielzoekers en vluchtelingen? Hoe is gewaarborgd dat ook deze mensen in Zwolle niet op straat blijven staan?

Antwoord:

Voor iedereen geldt: bij acute nood zal opvang geboden worden. Maar voor het vervolg hangt het af van iemands rechten. EU-burgers moeten in hun eigen onderhoud (en huisvesting) voorzien en asielzoekers kunnen een beroep doen op het COA. Ten aanzien van vluchtelingen, zij worden na toelating gehuisvest via een procedure tussen COA en gemeenten. Mocht er dan vervolgens toch situaties leiden tot dakloosheid, dan geldt voor hen dezelfde weg als voor ieder ander met verblijfsrecht. Dit kan tijdelijk in de opvang, maar niet meer of minder tijdelijk dan voor een ander.

Vraag 14:

Welke (extra) maatregelen zijn en worden getroffen om te garanderen dat –niemand deze winter op straat hoeft te slapen?

Antwoord:

We kennen de winterregeling waar alle partijen maatschappelijke opvang bij betrokken zijn. Deze regeling is van toepassing wanneer het weer het niet toelaat en teveel risico's met zich meebrengt om nog buiten te verblijven/slapen. Dit betekent dat er niemand in de winter op straat hoeft te slapen. In oktober vindt zoals altijd een startoverleg plaats met alle betrokken partijen over de winterregeling.

Communicatie

De groep bezorgde Zwollenaren ontvangen een brief met antwoord op hun gestelde vragen op basis van de informatie uit deze raadsinformatienota.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 12 september 2019

de heer P.H. Snijders, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris